
Pomohou steroidy nedonošeným dětem k lepšímu životu? Výzkum odpoví

Pomohou steroidy nedonošeným dětem k lepšímu životu? Mezinárodní výzkum odpoví

Na 17. listopad nepřipadá pouze boj studentů za svobodu a demokracii, ale také boj lékařů, vědců a rodičů za kvalitní život předčasně narozených dětí. Hledání neefektivnějších způsobů péče o tyto novorozence je dnes velmi progresivně se rozvíjející obor. „To, co platilo před dvěma roky, dnes už vůbec nemusí být relevantní,“ podotýká prof. Richard Plavka, vedoucí oddělení nedonošených novorozenců Gynekologicko-porodnické kliniky [1. lékařské fakulty UK](#) a Všeobecné fakultní nemocnice.

Za jakých podmínek novorozenci spadají do sekce předčasně narozených?

Těhotenství u člověka trvá normálně čtyřicet týdnů. Všechny děti, které se narodí dříve než v ukončeném 38. týdnu těhotenství, se označují za předčasně narozené. Prognóza dětí, jež se narodí mezi 23. až 25. týdnem, je velmi nejistá – v tomto případě mluvíme o tzv. šedé zóně. Dítěti narozenému od 25. týdne bychom měli zajistit prognózu, která je slučitelná s velmi dobrou kvalitou života.

O vašem pracovišti se mluví jako o jednom z nejlepších perinatologických center v republice. V čem tkví jeho výjimečnost?

Naše pracoviště dlouhodobě vykazuje jednu z nejnižších úmrtností a nemocností nejmenších dětí. Navíc se zde soustředíme na řešení těžkých respiračních selhání a koncentrujeme zde novorozence s těmito obtížemi z celé republiky. V posledních letech se také snažíme zkvalitňovat poskytování péče nedonošencům ve zmiňované šedé zóně.

Jak se výzkum prolíná s péčí o předčasně narozené děti na vaší klinice?

Neonatologie jako obor se bez výzkumu nemůže dál vyvíjet – to je stejné jako u jiných oborů. U neonatologie to však platí dvojnásob, vyvíjí se nesmírně rychle. To, co platilo před dvěma roky, dnes už vůbec nemusí být relevantní. Naši snahou je neustále zlepšovat prognózu předčasně narozených dětí. Ukazuje se, že zkvalitnění péče se jednoznačně pozitivně promítá do dlouhodobého vývoje dětí, které pak mají daleko větší šanci na úplně normální život.

V současné době jsme zapojeni do pětiletého mezinárodního projektu 7. rámcového programu *Neonatal European Study of Inhaled Steroids*, který by měl přinést odpověď na to, zda časná inhalace steroidů dokáže u velmi nezralých novorozenců snížit výskyt bronchopulmonální dysplazie (*chronického postižení plic novorozenců, pozn. red.*), potažmo zlepšit jejich neurokognitivní vývoj ve dvou letech. Jedná se o jeden z prvních akademických projektů zaměřený na neonatologii v rámci celé Evropy. Je do něj zapojeno osm zemí a koordinuje jej Německo.

S německou stranou nyní plánujeme i další projekt, který se bude týkat lepšího zabezpečení předčasně narozených dětí ihned po porodu, protože se ukazuje, že první okamžiky velmi silně ovlivňují to, jak se bude dítě dále vyvíjet. Zaměřit se chceme především na zhodnocení celého „balíčku potenciálně lepších praktik“ prováděných v prvních okamžicích na porodním sále, jako jsou pozdní podvaz pupečníku a simultánní šetrná podpora spontánní dechové aktivity s cíleně kontrolovanou aplikací kyslíku. Projekt je nyní anotovaný u Evropské unie, nevíme zatím, jestli bude akceptovaný.

Vedle toho se podílíme i na celé řadě firemních výzkumných projektů a řešíme vlastní menší klinické studie.

Jaká je role rodičů v péči o nedonošené děti? Mohou se do ní nějak aktivně zapojit, nebo svoje dítě sledují pouze přes sklo inkubátoru?

Role rodičů je velmi významná a především ta matčina je nenahraditelná. Dnes se podporuje to, aby se dítě dostalo co nejdříve do kontaktu s matkou, aby co nejdříve dostalo mateřské mléko. Je to kvalitativně nenahraditelná výživa plná obranných látek, růstových faktorů, které se významnou měrou podílejí na extrauterinním zrání nedonošených novorozenců. V současné době již ve světě fungují tzv. Family JIP, tedy jednotky intenzivní péče, kde jsou prostorové

podmínky takové, aby se na péči mohli podílet matky i otcové. Náš největší problém v současnosti je ale ten, že nemáme dostatek prostoru a finančních prostředků, abychom mohli následovat tento velmi slibný trend v péči o nezralé novorozence.

Co vašemu pracovišti vedle prostoru nejvíce chybí?

Díky tomu, že jsme získali evropský grant OPPK na výzkum, mohli jsme obměnit přístrojové vybavení a pořídit tu nejkvalitnější techniku v hodnotě asi 19 milionů korun. Když jsme začali rozvíjet tento obor na začátku 90. let, měli jsme spoustu entuziastických lidí, ale ne přístrojové vybavení. Teď to je přesně naopak, přístroje máme, chybí nám ale odborníci a dostatek prostoru k tomu, aby se péče mohla dále z kvalitňovat.

Zapojte se do pomoci v péči o předčasně narozené děti i vy

Po deseti městech České republiky se od 11. do 17. listopadu u příležitosti Světového dne předčasně narozených dětí konají benefiční akce neziskové organizace Dobrotety, jejímž cílem je upozornit veřejnost na problematiku předčasných porodů. Lidé budou moci finančně přispět na nákup speciálních pelíšků do inkubátorů, vybrané peníze budou použity také na výrobu dalších pomůcek pro neonatologická oddělení českých nemocnic.

Nezisková organizace Nedoklubko pořádá několik setkání rodin předčasně narozených dětí a za podpory České neonatologické společnosti ČLS JEP též odbornou konferenci a předávání tradičních cen purpurového srdce určených osobnostem, které podporují tuto věc. „My jako lékaři, kteří jsme byli dlouhou dobu společně s rodiči jedinými advokáty nezralých dětí, takové aktivity velmi vítáme. Organizace, jako je Nedoklubko, pomáhají rodičům a vyplňují mezeru, která tady byla,“ upozornil profesor Plavka.

Za předčasně narozené děti bude také děkan Katolické teologické fakulty UK a kanovník vyšehradské kapituly ThLic. Prokop Brož, Th.D., sloužit mši. Uskuteční se v pátek 14. listopadu v bazilice sv. Petra a Pavla na pražském Vyšehradě.